

# ESPERANTO en INDONEZIO

neregula bulteno

numero 1

novembro 2011

## Tien-reen laŭ la ekvatoro, aŭ en la lando de ĉiama somero

Tatjana Loskutova

En la dua duono de la ĵus pasinta somero mi efektivigis E-instru-vojaĝon en Indonezio. Laŭ la plano, kompilita de indoneziaj ge-esperantistoj sub la gvido de Ilia Sondang Dewi, mi devis instrui en 6 urboj de la insuloj Javo kaj Sumatro. Efektive mi instruis en 5 (Bandung, Yogyakarta, Malang, Ĝakarta, Medan), ĉar la respondeculo en la urbo Surabaya (Javo) lastmomente (jam dum mia restado en Indonezio) nuligis la kurson.

Antaŭ la vojaĝo kelkaj organizaj aferoj kaj pliĝustigo de la itinero tra Indonezio estis solvitaj rete dank' al la klopodoj de indonezianoj mem kaj Heidi Goes en Belgio.

Por pli efektiva E-instruado estis preparita komputila prezentado titolita *Esperanto en Indonezio*, konsistanta el 40 bildoj. Dum la lecionoj mi uzis ankaŭ E-indoneziajn ŝlosilojn, kiuj estis transdonitaj por komencantoj pere de la loka esperantisto Abdul Haris, kaj la legolibron *Mamutido Miĉjo*, originale verkita de la rusiano M. Bronŝtejn. Ĉiujn 60 ekzemplerojn de la legolibro kiujn mi kunportis el Rusio, mi lasis ĉe organizantoj de E-kursoj en ĉiuj supre menciitaj urboj. Same kopiojn de la komputila instruprezentado *Esperanto en Indonezio* kaj kopiojn de la unua leciono de la ekzercita parto de la legolibro. Mi estas preta daŭre ekspedadi rete daŭrigon de E-lecionoj verkita laŭ la legolibro. Koncerne la lecionojn: dum ili ne nur la gekursanoj lernis gramatikaĵojn kaj novajn vortojn, el kiuj ili sukcesis fari frazojn, sed ankaŭ estis instruitaj kelkaj kantetoj kaj versaĵoj. Ĝuste pro tio, laŭ mi, la etoso iĝis pli ĉarma kaj amikeca.

En Bandung la E-kurso okazis fine de julio en la Muzeo de la Azia-Afrika Konferenco. Laŭ anticipa interkonsento kun la organizanto de la E-kurso Desmond S. Andrian, oficisto de la muzeo, estis kunvenigitaj 30 gejunuloj, plejparte gestudentoj, kiuj regule ĉeestis la fiksitajn instruerojn. La deca kaj serioza organizado de la kurso, bonnivele teknike ekipita de la administracio de la muzeo, donis eblon efike instrui. Kelkaj gejunuloj entuziasmiĝis kaj planis sen troa prokrasto kunveni por ripeti la ellernitan materialon. Laŭ informoj de Desmond la unua kunveno fakte okazis en aŭgusto, jam post mia foriro el Bandung.

En Yogyakarta la E-kurso okazis en la hejmo de la naturkuracisto Tomy Aditama, kiu eksciis pri Esperanto de unu el siaj kolegoj, kiu praktikis siatempe Yumei-terapien en Japanio. Oni povis frekventi la instrulecionojn kaj lerni la lingvon nur vespere, ĉar dumtage oni laboris. En la urbo loĝas Yohanes Manhitu, bona parolanto de E-o, kiu lernis la internacian lingvon aŭto-didakte (li estas profesia tradukisto) antaŭ 10 jaroj. Li promesis daŭrigi la

gvidon de la E-kurso. Kaj mi esperas, ke li efektivigos la planitan instruprojekton.

En Malang la E-kurson ĉeestis studentoj de unu el la lokaj universitatoj (fakultato de fremdaj lingvoj). Mega Karisma Verina, studentino de la germanlingva fakultato, okazigis lingvolernadon en sia hejmo. Ŝi pretigis por la dutaga kurso malgrandan afiŝon. La gejunuloj interkonsentis rekomenci la E-kurson ekde septembro sub la gvido de Mega.

En Ĝakarta la E-kurso okazis en la universitato Gunadarma, kies vicrektoro, s-ro Ravi A. Salim, aktive kaj efike subtenis la okazigon de la kurso por instruistoj kaj studentoj de la universitato. La klasĉambro, en kiu okazis la E-lecionoj, estis bone ekipita per teknikaĵoj. La E-kurson ĉeestis diversaj personoj – instruistoj kaj studentoj.

En Medan (Sumatro), al kiu mi flugis 2 horojn el Ĝakarta, la E-lecionoj, pri kiuj zorgis la studento Reza Pahlevi, okazis laŭvice en hejmoj de liaj geamikoj, lokaj studentoj. Li planis daŭrigi la E-instruadon aŭtune.

La organizantoj de ĉiuj E-kursoj sukcesis kunvenigi tute novajn kursanojn, kiuj neniam antaŭe lernis la internacian lingvon.

Al ĉiuj grupoj de lernantoj mi prezentis komputile trajnvojaĝon de internacia E-grupo tra Rusio survoje al la 6a Azia E-Kongreso en Ulanbatoro, Mongolio. En la lecionoj mi informis ĉiujn kursanojn pri la adreso de la Facebook-paĝo por indoneziaj esperantistoj kaj ankaŭ pri aliaj E-retejoj.

Konklude mi povas diri, ke nuntempe en Indonezio inter la personoj, kiujn mi renkontis kaj al kiuj mi instruis, troviĝas certaj homoj, kiuj vere ekinteresiĝis pri la lingvo kaj kiuj kapablas ĝin ellerni. Tamen, en Indonezio ankoraŭ ne sufiĉas bonaj E-parolantoj ne nur pro manko de veraj E-instruistoj (pli ĝuste instruantoj), sed ankaŭ pro duma foresto de entuziasmoj, kiuj povus ekgvidi la renaskiĝantan E-movadon tie. Mankas E-lerniloj kaj E-libroj. Supozeble, la planata partopreno de kelkaj indonezianoj en la UK en Vjetnamio plivigliĝos kaj hardos ilin kiel verajn E-agentojn.

Mi havas bonegajn impresojn pri miaj gelernantoj kaj ilia entuziasmo ekkoni la lingvon. Mi havas varmajn rememorojn pri la gastigema lando de ĉiama somero, forte brilanta suno kaj natura bunto. Tamen, pli fortajn impresojn lasis la homoj, kiujn mi renkontis tie kaj kiuj ĉiuflanke helpis min en organizaj momentoj solvi la aperintajn vojaĝproblemetojn. Same dank' al la organizantoj de la kursoj mi konatiĝis kun vidindaĵoj de ilia patrolando. Sinceran saluton kaj koran dankon al ĉiuj!

**2 Hari Kursus Bahasa Esperanto**  
23-24 Juli 2011

Mengapa belajar Bahasa Esperanto amat menarik?  
Menambah teman! Penutur Esperanto sudah dipakai oleh lebih di 20 Negara  
Menyenggarakan pertemuan (rapat) Dapat dipakai di forum internasional  
Mempelajari berbagai budaya yang berbeda

Esperanto itu Bahasa, Bersifat Internasional, Netral dan Mudah!  
Dipandu oleh Pengajar yang berpengalaman:  
Tatjana dari Rusia.

Kamu bisa mendaftar sekarang...  
0856 20 353 27

- Tidak dipungut biaya gratis
- Mengikuti metode pembelajaran
- Makanan umum, 20 orang
- Berkesempatan untuk yang mengikuti kursus pernah ke Helsinki! Kartu Saldoan Museum BAA.

# Perjalanan di Eropa dan kongres-kongres bahasa Esperanto

Endang Sabrina

Saya Endang Sabrina dari Pulau Batam, salah satu Esperantis Indonesia yang ikut hadir dalam beberapa kongres di Eropa salah satunya dan yang terbesar adalah *Universala Kongreso de Esperanto*.

Adalah suatu pengalaman yang luar biasa bisa menginjakkan kaki di benua Eropa dan itu semua saya tahu bahasa Esperanto ini yang mewujudkannya. Dan tentu saja Esperantis-Esperantis luar negeri yang baik hati. Saya diberi kesempatan untuk bisa menghadiri 4 kongres bahasa Esperanto di Eropa. Dan kongres-kongres itu adalah 44-a *Konferenco de ILEI* (*Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj*) di Kopenhagen, Denmark, 96-a UK (*Universala Kongreso*) di Kopenhagen, Denmark, SES 2011 (*Somera Esperanto-Studado*) di Nitra, Slowakia, dan KELI 2011 (*Kristana Esperanto-Ligo Internacia*) di Poděbrady, Republik Ceko.

Saya dan teman saya Ilia, berangkat dini hari dari bandara Internasional Soekarno Hatta menuju bandara Schiphol di Amsterdam. Ionel Oneț seorang sahabat Esperantis sudah menunggu kami di salah satu stasiun kereta di Rotterdam Central.

Di rumah Ionel kami menginap selama lebih kurang 5 hari. Ionel bekerja di kantor UEA, jadi kesempatan yang sangat luar biasa bisa bertandang ke markas besar UEA. Disana kami bertemu dengan orang-orang yang bekerja untuk Esperanto. Osmo, Clay, Roy, Tobiasz, Stanka, Pasquale, Ralph dan yang lainnya. Mereka sangat ramah menyapa kami dan berbincang sedikit banyak tentang perkembangan Esperanto di Indonesia. Dan tak lupa, kami berfoto bersama di depan kantor UEA.

Lima hari setelah ketibaan kami di Rotterdam, kami segera menuju negara Denmark untuk menghadiri kongres pertama dari keempat kongres yang akan kami hadir di Eropa.

Saya akan cerita kan bagaimana setiap kongres punya kesan tersendiri bagi saya yang masih merupakan pemula dalam bahasa Esperanto.

## La ILEI-Konferenco

Konferensi ini sukses diadakan di sebuah fakultas humanitas di Universitas Kopenhagen di kota Kopenhagen, Denmark. Dihadiri oleh 103 peserta yang rata-rata adalah pengajar-pengajar Esperanto dari berbagai negara di belahan dunia. Sesuai namanya, memang konferensi ini pada umumnya ditujukan bagi pengajar-pengajar, jadi pastilah semuanya adalah orang-orang yang sudah senior dalam bahasa Esperanto. Saya yang hanya seorang pemula, tak mau ketinggalan keluaran jurus belajar mendengar layaknya belajar *Listening* di bahasa Inggris.

Meski mencapai tempat ini tidak begitu mudah (karena kami dari Rotterdam naik Eropa bis kurang lebih 18 jam perjalanan), tapi dengan selamat kami tiba di tempat konferensi tepat sebelum acara *Interkona Manĝvespero* dibuka.

Di acara ini, setiap peserta dari masing-masing negara memperkenalkan makanan khas dari negaranya dan berbagi dengan yang lain, semacam "potluck". Dan pastinya, makanan dari Indonesia lain daripada yang lain. Ilia teman saya dari Jakarta sudah menyiapkan makanan paling ringan dari Indonesia yaitu keripik bayam, keripik sukun dan keripik pisang saleh. Unik? Pastinya, karena faktanya makanan dari Indonesia laris manis disantap oleh teman-teman Esperantis dari luar. Ada hal yang lucu, pada sesi tanya jawab, ketika selesai memperkenalkan makanan kita, maka peserta lain akan bertanya. Seorang dari mereka bertanya, terbuat dari apakah makanan-makanan tersebut? Kebingungan, kami tidak tahu apa bahasa Esperanto dari keripik sukun. Radojica Petrović

menyela, "kasih tahu bahasa Inggrisnya saja", lebih gawat lagi, kami berdua tidak tahu apa bahasa Inggris dari "sukun", lalu kami jawab lagi kalau sukun itu tidak ada bahasa Inggrisnya. Kembali Radojica meminta, "kalau gitu bahasa Indonesianya apa?" Serta merta kami menjawab, sukun. Do, bone la nomo de la manĝaĵo estas "sukuno"... kami dan semua peserta yang hadir serta merta tertawa sebagai pembuka Konferensi ILEI ke 44 di Kopenhagen.

Seminggu mengikuti konferensi ini ada banyak ceramah yang saya ikuti, diskusi-diskusi tentang perkembangan bahasa Esperanto di masing-masing negara tak ketinggalan di Indonesia di jabarkan oleh Heidi Goes dan Ilia, dan Festival Bahasa dari tiap-tiap negara. Karena kami berdua adalah peserta yang pertama kali pernah hadir dari Indonesia, jadi ketika festival bahasa, ada banyak teman-teman yang ikut dikelas untuk mendengar dan belajar secara singkat bahasa Indonesia. Bahkan ada seorang kakek, namanya Rob, masih hafal dengan beberapa kata dalam bahasa Indonesia. Tentu saja kami senang akan respon positif dari teman-teman Esperantis. Selanjutnya, di ILEI ini kami pertama sekali menampilkan tarian khas dari Sumatera Utara, tor-tor dalam acara *Internacia Vespero*. Dan semua merasa kagum dan berucap "bonege". Konferensi ini ditutup oleh Stefan MacGill, presiden dari ILEI.

## 96-a Universala Kongreso de Esperanto (UK)

Ini kongres terbesar dari seluruhnya karena memang kongres ini adalah bersifat universal artinya keseluruhan. Jadi tidak heran peserta yang hadir lebih dari 1458 orang dari lebih kurang 66 negara-negara diseluruh dunia. Bukan main bangganya saya sebagai orang Indonesia yang mendapat kesempatan luar biasa untuk bisa menghadiri kongres ini. UK berlangsung selama seminggu tepat setelah ILEI selesai. Diselenggarakan di kota yang sama Kopenhagen hanya saja tempatnya tidak lagi di Universitas Kopenhagen melainkan di Bella Center.

Dikarenakan banyaknya pengalaman-pengalaman yang berharga dan menyenangkan selama kongres ini, jadi saya akan rangkum dari hari pertama dimulainya UK.

- Sabtu 23 Juli adalah pendaftaran ulang para peserta kongres. Tidak ada yang lebih melegakan ketika melakukan suatu kesalahan dan diselamatkan dengan segera. Seperti yang saya dan Ilia alami. Pada saat akan mendaftar ulang, saya lupa membawa kartu konfirmasi berwarna pink yang dikirimkan ke alamat saya sewaktu masih di Indonesia. Kartu itu tidak saya bawa karena ketinggalan di Indonesia. Dan Ilia, membawa kartu pink tersebut hanya saja juga sama ketinggalan di tempat penginapan. Dengan frustrasi dan tentu saja wajib menolong, Ionel dan Heidi sahabat kami membantu kami mendaftar ulang untuk mendapatkan buku, kartu kongres dan tas kongres.
- Minggu 24 Juli adalah *Solena Inaŭguro*. Disini peserta yang ingin tampil sekedar mengucapkan salam dari masing-masing negara bisa tampil. Bertempat di Salono Zamenhof, Ilia menyampaikan salam mewakili Esperantis Indonesia.
- Senin 25 Juli adalah hari piknik bagi peserta yang mau ikut piknik. Dengan jumlah yang cukup ramai, kami bersama-sama ke suatu taman di kota Kopenhagen. Sangat menyenangkan, karena bisa duduk bersama, berbagi makanan dan cerita, bermain bersama dan kami sesama Esperantis menjadi semakin akrab satu dan yang lainnya.
- Selasa 26 Juli adalah *Tago de la Lernejo*, di hari ini Heidi dan Ilia mempresentasikan tentang perkembangan bahasa Esperanto di

Indonesia. Pengalaman mengajar Heidi di Indonesia selama 2 tahun berturut-turut dan perkembangan Esperanto di beberapa kota di Indonesia.

- Rabu 27 Juli adalah hari ekskursi. Sehari kami berjalan-jalan dengan teman-teman. Mengunjungi banyak tempat-tempat menarik dan yang paling menarik dari semuanya adalah Christiania. Sebuah tempat bagi para kaum "hippies" dan orang-orang yang mau hidup bebas. Tempat ini unik sekali. Karena mereka membangun kotanya sendiri. Dan mereka mengklaim bukan bagian dari Uni Eropa. Mereka bukan orang berbahaya, mereka hanya ingin hidup bebas sebebaskan mungkin.
- Kamis 28 Juli adalah *Urba Akcepto* kunjungan ke kantor walikota Kopenhagen. Saya dan Ilia lagi-lagi sangat beruntung, karena kami memiliki kartu undangan berkunjung ke kantor walikota. Tidak semua peserta mendapat kesempatan untuk berkunjung. Jumlah undangannya sangat dibatasi. Dengan memakai baju kebaya, kami "bertandang" ke kantor walikota yang notabene sangat mewah dan mengagumkan. Disini kami banyak bertemu teman-teman yang kami juga bersama-sama selama konferensi ILEI.
- Jumat 29 Juli adalah *Internacia Arta Vespero*. Malam dimana kami menampilkan kembali tarian tor-tor dari Sumatera Utara. Memang bukan kali pertama, tapi dengan ditonton ribuan orang dan dengan 3 layar LCD yang sangat besar, jujur saya merasa gugup. Tapi rasa gugup itu segera hilang sesegera saya mendengar musik Batak yang sudah diputar. Hanya ada suara musik, gerakan saya dan Ilia, blitz kamera-kamera dan ribuan pasang mata yang memandang kagum tentunya. Kami tampilkan yang terbaik, banyak dan teramat banyak orang-orang yang mengucapkan selamat dan rasa senang akan tarian yang kami bawakan.
- Sabtu 30 Juli adalah *Solena Fermo*, penutupan resmi kongres. Hanya saja kami tidak ikut, tidak bisa hadir karena pagi-pagi jam 8 kami sudah harus menuju negara Slowakia untuk menghadiri SES 2011.

### SES 2011 (Somera Esperanto-Studado)

Perjalanan menuju kota Nitra di Slowakia kami tempuh lebih kurang 24 jam dengan teman-teman Esperantis yang akan pulang ke negara Hungaria. Di dalam Bus itu sendiri ada 5 orang dari kami yang akan bersama-sama menghadiri SES di Nitra. Mereka adalah Julian, Dominik, Agnieszka, Ilia dan saya. Perjalanan jauh ini pun tak kalah menyenangkan, di dalam bis kami bernyanyi, berbagi cerita dan saya tentunya belajar dengan teman yang duduk disebelah kiri saya bernama Clara dan dikanan saya Stefan. Tak lupa kamus Esperanto kecil saya selalu saya bawa-bawa. Jadi ketika ada suatu kata yang saya tak paham saya akan minta tolong mereka ulang ucapkan sekali lagi dan saya akan temukan dikamus. Enikó dan Clara bahkan mengajari saya nyanyi singkat dalam bahasa Esperanto. Judulnya *Marissa*...

Keesokan paginya, kami tiba di negara Hungaria. Kami turun disuatu kota di negara ini untuk melanjutkan perjalanan ke Slowakia. Teman-teman yang lain akan melanjutkan perjalanan pulang hingga ke Budapest.

Orang yang akan membawa kami ke Slowakia juga adalah seorang Esperantis yang ikut di bis tadi. Sayangnya saya tidak ingat siapa nama bapak yang baik hati itu. Padahal beliau sudah mengundang kami untuk sekedar mampir minum kopi dulu dirumahnya bersama istrinya dan mengantarkan kami mengunjungi katedral tertua dan terbesar di negara Hungaria.

Setelah menaiki mobil tumpangan beberapa jam, tibalah kami disebuah Universitas di Zobor Nitra, tempat SES berlangsung selama seminggu. Kami tiba sudah di hari yang kedua, jadi kami tidak ikut dalam acara pembukaan. Karena ini temanya belajar dimusim hangat, jadi kami diberikan tenda untuk tempat kami

tidur. Sayangnya, musim panas dinegara ini sangat jauh dari bayangan saya dan Ilia. Betapa tidak, setiap hari hampir selalu hujan dan udaranya sangatlah dingin. Kami sempat tidur didalam tenda selama satu malam, tapi syukurnya keesokan harinya kami boleh pindah kedalam kamar-kamar asrama.

Disini setiap hari saya belajar dikelas. Saya masuk kelas 3 dan Ilia masuk dikelas 4. Sehari sebelumnya kami ada test singkat dulu semacam "placement test". Pengajarnya mengusulkan saya dikelas 2 dulu, tapi jika saya merasakan dikelas 2 terlalu mudah, maka saya bisa pindah ke kelas 3.

Di kelas 3 saya satu meja belajar dengan Enrico dari Italia, Paulina dan pacarnya dari Slowakia. Dikelas ada sekitar 24 orang dari berbagai negara dan datang untuk belajar Esperanto tentunya. Guru kami seorang dari Litaania bernama Dalia dan satu lagi bernama Johannes.

Ada satu hal yang paling berkesan dari keseluruhan kegiatan belajar mengajar dikelas. Ketika kami diberikan suatu projek untuk menyelesaikan masalah di tiap-tiap kota. Jadi kita diminta untuk menggambar kota khayalan kita sendiri dan memutuskan dengan cara apa kita bisa mengatasi masalah kemacetan, pengairan dan listrik. Diskusi saat itu sungguh menyenangkan. Kami menggambar kota kecil kami dan rumah masing-masing. Saya suruh Enrico menggambar rumah saya di sebuah istana kerajaan. Dan kami berdiskusi bersama bagaimana cara menangani masalah yang sudah ditentukan. Nomor presentasi kami adalah nomor pertama. Jadi semua teman-teman sekelas lainnya mengkerumuni meja kami dan kami memulai presentasi kami. Enrico yang memulai presentasi, memperkenalkan tempat tinggal masing-masing dari kami terlebih dahulu dan semua orang tertawa sewaktu Enrico bilang "kaj Sabrina loĝas en la kastelo". Janet si rambut gimbal berujar, Sabrina wanita yang sangat beruntung. Dan guru pun tak bisa berkomentar apa-apa kecuali ikut tertawa.

Selanjutnya ada ekskursi ke istana kerajaan Davine di Bratislava dan kunjungan ke salah satu museum. Sangat menyenangkan.

Di SES ini juga ada *Internacia Vespero*. Jadi ya lagi-lagi kami menampilkan tor-tor yang sama seperti di ILEI dan UK. Walau sudah yang ketiga kali, tapi masih tetap banyak orang-orang yang kagum dan senang. Terbukti dari banyaknya orang yang meminta foto bersama seusai acara. Dan tak ketinggalan kebaya yang kami kenakan pastilah sangat unik bagi mereka. Kami senang, malam itu sangat mengesankan.

Sama seperti UK, disini pun kami tidak bisa mengikuti semua acara hingga hari penutupan. Karena kami harus berangkat menuju kota Poděbrady di Republik Ceko. Selamat tinggal SES 2011.

### KELI (Kristana Esperanto-Ligo Internacia)



Ini adalah kongres terakhir yang akan kami hadiri. Rasanya capek sekali melanjutkan perjalanan 5 jam dengan kereta api dari Slowakia ke Ceko. Dengan sisa tenaga dan semangat yang masih terus kami tumbuhkan, kami tiba di salah satu stasiun kereta api di Ceko. Disitu kami sudah ditunggu oleh dua orang yang baik hati seorang bernama Vaclav seorang lagi saya lupa. Sebelum keberangkatan di stasiun kereta api, sudah lebih dahulu mereka menemui kami dengan rasa mantap bahwa kami lah orang yang ditunggu. Kata mereka rambut dan kulit kami berbeda. Jadi pasti kami lah orangnya...

Bersama kami menuju Poděbrady tempat konferensinya adalah disebuah gereja. Ada lebih kurang 50 peserta yang hadir dari 13

negara. Lebih sedikit karena ini memang khusus untuk Esperantis Kristen.

Setiap hari kami beribadah dahulu sebelum memulai kegiatan. Hampir sama dengan konferensi-konferensi sebelumnya, disini kami mendengarkan diskusi-diskusi salah satu temanya tentang gereja di negara masing-masing.

Suatu waktu pada saat makan siang, teman saya Samuel dari Perancis bertanya sudah berapa lama saya belajar Esperanto. Saya jawab dengan jujur, saya tahu Esperanto dari tahun 2010 ketika seorang dari Belgia bernama Heidi Goes datang ke Indonesia dan ke kota saya untuk mengajar bahasa ini. Tapi setelah itu saya hanya belajar seadanya saja atau bahkan sama sekali tidak mempelajarinya karena sibuk dengan pekerjaan dan kuliah saya. Jadi saya benar-benar belajar ketika saya tiba di Belanda di rumah Ionel sahabat saya. Beliau yang kembali mengajarkan saya bahasa Esperanto. Samuel kaget dan berkata ke teman kami yang satu lagi Thomas dari Denmark. "Vidu, Sabrina reeklernis Esperanton pli-malpli unu monaton antaŭe sed nun ŝi povas paroli bone". Kami tertawa dengan candaan Samuel. Tapi dengan wajah serius kembali Samuel berkata itulah betapa bahasa Esperanto lebih mudah dipelajari. Dalam hati saya berbisik, benar juga... Bahasa Inggris saya butuh bertahun-tahun untuk bisa belajar dan berkomunikasi dengan baik dengan orang-orang luar tapi bahasa Esperanto hanya butuh waktu kurang dari satu bulan saya sudah bisa berkomunikasi dengan bahasa ini.

Samuel menanyakan apa target saya ketika kembali ke Indonesia, saya bilang belajar Esperanto lebih baik lagi dan mengajak teman-teman saya untuk ikut belajar bersama. Samuel sangat baik, dia sarankan bahwa teman-teman saya yang mau belajar berbicara dan mendengar bisa praktek dengannya melalui Skype. Saya setuju...

Di akhir konferensi KELI, Pavel salah satu yang mengatur jalannya konferensi KELI memberikan kami alkitab dan kidung pujian berbahasa Esperanto. Itu hadiah yang sangat luar biasa. Saya sangat menyukai alkitab tersebut.

Setelah makan siang bersama untuk terakhir kalinya selesai, kami bersama beberapa teman yang lain bersama-sama menuju stasiun kereta untuk pulang. Saya dan Ilia akan menginap semalam di kota Praha sebelum saya melanjutkan penerbangan ke Eindhoven di Belanda.

Usai sudah ke empat kongres yang saya hadiri di Eropa. Saya tinggal 2 hari di rumah teman Esperantis di Rotterdam sebelum saya melanjutkan perjalanan saya pulang ke Tanah Air. Tapi tak lupa untuk terakhir kalinya saya bermain lagi ke kantor UEA, dan berfoto bersama Osmo Buller, Direktur UEA.

## Esperanto Batam

Dan apa yang bisa saya perbuat untuk perkembangan Esperanto di Batam? Itu pertanyaan yang pertama kali muncul ketika saya tiba kembali di Batam. Hal pertama adalah membenahi diri saya yang suka bermalas-malasan belajar Esperanto. Dan ya, membuat kelompok belajar Esperanto di Batam. Mula-mula saya hanya ceritakan tentang perjalanan Eropa saya ke teman-teman kampus dan komunitas Couchsurfing di Batam. Lalu pertanyaan "kok bisa sampai ke Eropa?" dan pertanyaan itu yang saya tunggu-tunggu, muncul juga. Dengan bersemangat saya jawab "karena Esperanto" dan bercerita banyak tentang bahasa ini.

Gayung bersambut, teman-teman lumayan banyak yang berminat untuk mempelajari bahasa ini, maka akhir bulan September lalu kami mulai belajar bersama bahasa Esperanto. Kelak suatu saat, saya mau di kota saya akan banyak Esperantis-Esperantis

muda yang punya semangat kuat untuk menghidupkan kembali semangat belajar Esperanto seperti jaman kemerdekaan dulu...

*Karaj legantoj, mi estas Sabrina. Mi estas indonezia esperantistino, kiu partoprenis kvar Esperanto-aranĝojn en Eŭropo. Kun mia amikino Ilia mi partoprenis la ILEI-konferencon, la 96an UK, SES 2011 en Slovakio kaj la kongreson de KELI (Kristana Esperanto-Ligo Internacia) en Ĉeĥio. Verdire, ja estis granda sperto ke mi povis partopreni la kongresojn. Mi sentis ke mi estas feliĉulo ĉar mi havas tiun bonŝancon. Mi tre dankas al ĉiuj gesam-ideanoj, kiuj helpis kaj subtenis nin. Dum nia vojaĝo en Eŭropo mi renkontis multajn geesperantistojn el diversaj landoj kaj kunsidis en la kongresoj.*

*La unua konferenco estis la ILEI-konferenco en Kopenhago. Estis mia unua sperto partopreni tiajn aranĝojn. Ni alvenis iom malfrue, ĉar ni devis serĉi la ĝustan lokon de la konferenco. Kiam ni alvenis tien, jam amasiĝis kaj babilis multaj partoprenantoj el, ekzemple, Nepalo, Ĉinio, Koreio, Benino.*

*La plej interesa momento estis kiam ni havis interkonan vespermanĝon. Ĉiuj partoprenantoj, venintaj el diversaj landoj, portis siajn tradiciajn manĝaĵojn kaj prezentis ilin. Ni portis manĝaĵojn el Indonezio kaj Ilia prezentis ilin. Por unu el la tri manĝaĵetoj, nek ŝi nek mi sciis la nomon. Do, kiam Radojica demandis pri la nomo, Ilia diris ke ŝi ne scias. Denove Radojica demandis pri la nomo sed en la angla, kaj denove ni respondis ke ankaŭ angle ni ne scias. Laste, li diris "do, diru al ni la nomon de la manĝaĵeto en la indonezia". Ĉiuj ridis kaj Ilia respondis "sukun". Fine li trovis la nomon. La nomo de la manĝaĵeto estas "sukuno". Ĉiuj denove ridegis.*

*La dua kaj plej granda kongreso kiun mi partoprenis estis la 96-a Universala Kongreso de Esperanto (UK). Ĝi okazis post la ILEI-konferenco. Persone mi tre ĝuis la kongreson. Estis mirinda sperto. Mi spektis kaj partoprenis multajn programerojn, kiel Movada Foiro, Solena Inaŭguro, prelegoj, Tago de la Lernejo, ekskursoj, koncertoj, pikniko, invito al urbodomo, Internacia Arta Vespero k.a.*

*Bedaŭre ni ne povis ĉeesti la Solenan Fermon, ĉar ni devis foriri al Slovakio por partopreni SES 2011. Dum SES mi multe lernis kun aliaj partoprenantoj, kiuj venis por lerni Esperanton. Mi estis en la tria klaso kaj Ilia estis en la kvara. Mi ŝategis lerni tiutempe, ĉar tiu estis mia unua sperto lerni Esperanton kiel mi lernis en la lernejo. Ni faris projekton pri la problemoj en la urbo kaj la solvoj, kaj prezentis nian laboron.*

*Ankaŭ ĉi tie ni ne povis resti ĝis la fino, ĉar ni devis foriri por la sekva kongreso, nome tiu de la Kristana Esperanto-Ligo Internacia (KELI) okazonta en Ĉeĥio. Ĝin partoprenis 50 personoj el 13 landoj. Pavel donis al ni la novan Biblion en Esperanto, kiun mi vere ŝatas.*

*Post la fino de la KELI-kongreso ni foriris al Prago, kie mi restis unu nokton, ĉar mi devis plu flugi al Nederlando. Mi restis du pliajn noktojn en Roterdamo, kie mi vizitis denove la Centran Oficejon de UEA.*

*Jam pasis du monatoj post mia vojaĝo en Eŭropo. Mi lernis multe kaj daŭre lernas prepare al la venontjara UK en Hanojo. Kelkfoje mi pensis, kial nur mi lernas la internacian lingvon? Mi volas dividi la scion kun aliaj, do mi rakontis pri tio al miaj geamikoj kaj invitis ilin kunlerni Esperanton. Mi sukcesis kaj en nia unua Esperanto-leciono venis naŭ studentoj. Ni uzas librojn kiujn mi portis el Roterdamo. Ĉiumonate ni volas kunlerni po unu fojon kaj, aldone, mem lerni hejme aŭ laboreje. Mi esperas ke baldaŭ ni povos fondi klubon samkiel en aliaj urboj de Indonezio.*

Tanggal terakhir untuk kirim artikel buat buletin yang berikut adalah 1 Mei 2012. Kalau mau menjadi anggota redaksi buletin ini, atau mau kirim artikel buat buletin yang akan datang, tolong kirim pesan ke redaksi: [redakcio-ideo@googlegroups.com](mailto:redakcio-ideo@googlegroups.com).

La limdato por la sekva bulteno estas la 1a de majo 2012. Se vi emas iĝi membro de la redakcio de ĉi tiu bulteno aŭ volas kontribui ion, mesaĝu al la redakcio: [redakcio-ideo@googlegroups.com](mailto:redakcio-ideo@googlegroups.com).

# Esperanto jam donis al mi novan sperton

Ilia Sumilfia Dewi

Mi jam revenis al mia lando, sed mi ankoraŭ bone konservas rememorojn pri la Esperanto-vojaĝo kiun mi faris tra Eŭropo ĉi-somere. Estis interese kaj agrable konatiĝi kun multaj eksterlandaj esperantistoj kaj estis eĉ pli interese, ĉar kelkajn personojn mi jam konis per Facebook. Mi havis okazon konatiĝi kun la movado en aliaj landoj kaj informiĝi kiel oni disvastigas Esperanton aliloke.

Unue, mi partoprenis la 44-an ILEI-konferencon, kiu okazis en la Universitato de Kopenhago. ILEI estas Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj. Ĝi faras bonajn instru-materialojn kaj lernolibrojn. Dum unu semajno, de la 17a ĝis la 22a de julio, mi lernis multon pri utilaj kaj taŭgaj metodoj por instrui Esperanton. Aldone, ankaŭ mi kaj mia amikino Sabrina havis okazon rakonti iomete pri la E-movado en Indonezio, kontribuis per tradicia danco en la arta vespero kaj prezentis specialan manĝaĵon de nia lando. En la konferenco ĉe-estis cirkaŭ 100 personoj el 35 landoj. La ĉi-jara konferenco temis pri lingva politiko kaj lingvaj rajtoj en edukado kaj scienca komunikado. En la konferenca libro, la vic-prezidanto de ILEI Duncan Charters faris pri la temo resumon, kiu ĝenerale klarigas ke ĉiuj havas rajton aliri kaj prijuĝi informojn necesajn por la homaj vivtenado kaj progreso. Ĝenerale mi havas bonan impreson pri la aranĝo de la ILEI-konferenco kaj aprezas ĉiujn kiuj jam faras multajn laborojn por la instruado de Esperanto.



Ilia salutanta en la UK

Poste mi partoprenis la 96-an Universalan Kongreson (UK), kiu okazis en Bella Center en Kopenhago. La kongreso okazis de la 23a ĝis la 30a de julio kaj ĝia temo estis "Dialogo kaj interkompreno". Laŭ la raporto de la Solena Fermo, la kongreson ĉe-estis 1 458 personoj el 66 landoj. Dum la UK mi konatiĝis kun eĉ pli multe da esperantistoj kaj havis okazon rakonti iomete pri Indonezio kaj la tiea E-movado. Estis multege da interesaj programeroj pri diversaj temoj kaj utilaj

informoj kiuj prezentigis dum prelegoj. La partoprenantoj laŭvole elektis la programerojn kiuj plaĉis al ili. Aldone estis organizitaj kelkaj ekskursoj por la kongresanoj kiuj volis scii pli pri la belaj kaj historiaj turismaj lokoj en la urbo. Multaj kongresanoj interesiĝis ankaŭ pri koncertoj, teatraĵoj kaj aliaj artaj programeroj. Speciale, en la Internacia Arta Vespero, denove mi kaj mia amikino prezentis nian tradicion dancon apud aliaj kongresanoj, kiuj kantis, dancis aŭ prezentis sian kulturon. La UK estis grava evento por mi, ĉar tie mi povis vidi mem la movadon pere de multaj E-organizaĵoj. En la UK Heidi Goes prezentis siajn vojaĝojn en Indonezio en 2009 kaj 2010 por instrui Esperanton, kaj mi informis pri la progreso de la Esperanto-movado en Ĝakarto kaj, ĝenerale, en Indonezio. Mi tre ĝojis partopreni en ĉi tiu UK kaj espereble mi povos iri ankaŭ al la venontjara, okazonta en Hanojo de la 28a de julio ĝis la 4a de aŭgusto.

Bedaŭre mi ne povis ĉeesti la Solenan Fermon de la kongreso, ĉar mi devis foriri al alia E-aranĝo. Tiumatene mi iris per buso al Nitra (Slovakio), kie okazis la Somera Esperanto-Studado (SES). SES estas ĉiujara evento, organizata por la uzantoj de lernu.net. Antaŭ ol aliĝi al la programo, oni devas trapasi ekzamenon por difini la klason. Laŭ la rezulto de la ekzameno, mi aliĝis al la 4-a klaso, kiu estas meznivela. Dum 5 tagoj mi kaj 24 aliaj personoj lernis Esperanton pere de interesaj materialoj. Ni praktikis kiel paroli, skribi kaj aŭs-

kulti bone. La kurso de SES estas dividita en 5 klasojn plus unu klaso por seminario. Dum la SES la partoprenantoj havis ankaŭ distrajn programerojn, ekzemple koncertojn, junularan programon, sporton, ekskursojn kaj arton. Ĉi-jare SES okazis de la 30a de julio ĝis la 7a de aŭgusto. En la fino de la programo, ĉiu ricevis atestilon.

Mi ne povis fini la kurson en SES, ĉar mi devis foriri al la KELI-konferenco, kiu okazis en Poděbrady (Ĉeĥio). La konferenco daŭris unu semajnon, de la 2a ĝis la 9a de aŭgusto. Mi partoprenis ĝin dum nur tri tagoj. Kiam mi alvenis per trajno en la stacidomon, mi surprizigis ke du esperantistoj atendas kaj veturigas min al la kongresejo. Estis bona sperto, ĉar mi konatiĝis kun kristanaj esperantistoj, kiuj tre ĝojis bonvenigi nin. Plejparte la membroj estas maljunaj, sed ili ankoraŭ estas sufiĉe aktivaj por subteni la agadojn de KELI, kaj bone konas la progreson de la organizaĵo. Partoprenis la aranĝon 50 personoj el 13 landoj. Estis matena programero por kune preĝi antaŭ la matenmanĝo. Post tiu ĉi, la partoprenantoj foriris al la kongresejo. Ĉiutage la kongreso daŭris de la 9a matene ĝis la 9a vespere, kun vespera preĝo kiel la lasta programero. Interese estis ke la dimanĉa diservo okazis dulingve: Esperante kaj ĉeĥe. Mi ricevis valoran donacon de la estraro de KELI, nome Biblion en Esperanto. Ĝenerale mi aprezas la bonan organizadon de la konferenco.

La lasta E-evento kiun mi partoprenis estis la Itala Kongreso de Esperanto, kiu okazis de la 20a ĝis la 27a de aŭgusto en Torino. La kongreso komenciĝis sabate vespere per la programero Verda Foiro, kie oni povis akiri informojn pri la movado kaj venontaj E-aranĝoj. Dimanĉe matene okazis la oficiala malfermo, kiun partoprenis Probal Dasgupta, la Prezidanto de UEA, per oficiala malferma parolado. La malfermo estis aparte grava. Saluti homojn el 26 landoj de 5 kontinentoj (Afriko, Azio, Eŭropo, Norda Ameriko kaj Suda Ameriko). Ankaŭ mi havis la okazon saluti la kongresanojn nome de la indoneziaj esperantistoj. En ĉi tiu kongreso mi konatiĝis kun kelkaj italaj esperantistoj, kiuj interesiĝas pri Indonezio kaj ĝia kulturo. Estis bona okazo por rakonti al ili iomete pri mia lando. Dum kvar tagoj mi havis progresigan kurson, kiun instruis Kristin Tytgat el Belgio. Ĝi multe helpis min. Ĝenerale la aranĝo estis bona, sed mi pensas ke pli detala informado pri la kongreso en la akceptejo estus bonvena, por ke la kongresanoj povu havi taŭgajn informojn.

El ĉiuj programoj kaj agadoj, kiujn mi partoprenis dum mia vojaĝo en Eŭropo, mi akiris gravajn spertojn kiujn mi ne povas forgesi. Miaj renkontiĝoj kun alilandaj esperantistoj donis al mi okazon por koni aliajn kulturojn, akiri ideojn kaj pensojn pri la progreso de la Esperanto-movado. La ĉeesto de esperantistoj el diversaj landoj en la aranĝoj kiujn mi partoprenis, jam plicertigas min ke Esperanto estas vera internacia lingvo, kiu povas unuigi homojn de diversaj fonoj por ke ili komuniĝu sur sama, neŭtrala nivelo.

*Pada bulan Juli sampai Agustus 2011 yang lalu, Esperanto telah memberikan saya pengalaman baru. Perjalanan saya ke Eropa untuk mengikuti beberapa kongres dan event Esperanto telah memberikan saya wawasan dan gambaran bagaimana gerakan Esperanto dan berkembangannya di belahan dunia lain. Adapun kongres dan event yang saya ikuti diawali dengan kongres ILEI (Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj) yang diadakan di kota Kopenhagen, Denmark. Kongres ini berlangsung dari tanggal 17-23 Juli. Dengan mengikuti kongres tersebut, saya memperoleh informasi yang berguna tentang metode yang tepat mengajar Esperanto dan hal-hal yang penting diketahui dalam proses belajar mengajar. Kongres ini dihadiri oleh para peserta yang telah memiliki pengalaman yang cukup lama dalam mengajar Esperanto di negara masing-masing.*

Selanjutnya saya mengikuti Kongres Internasional Esperanto (Universala Kongreso) yang juga diadakan di kota Kopenhagen, tepatnya di Bella Center. Kongres yang dihadiri oleh 1458 peserta dari 66 negara merupakan kongres tahunan yang tahun ini merupakan kongres yang ke-96. Kongres Internasional Esperanto ini berlangsung dari tanggal 23-30 Juli 2011. Sepanjang satu minggu penyelenggaraannya, begitu banyak program yang dilaksanakan, seperti seminar-seminar, konser musik, kegiatan olah raga, kegiatan seni, dan lain sebagainya. Sehingga para peserta memiliki kesempatan yang luas untuk mengetahui perkembangan gerakan Esperanto dan semakin mempererat jalinan persaudaraan sesama Esperantis. Pada malam budaya, saya dan Sabrina mendapat kesempatan untuk menampilkan tarian 'tor-tor' di hadapan seluruh peserta yang hadir di ruang utama 'Zamenhof'.

Pengalaman saya dilanjutkan dengan mengikuti SES (Somera Esperanto-Studado) yang diadakan di kota Nitra, Slowakia dari tanggal 30 Juli sampai 07 Agustus 2011. SES di adakan dengan format kursus yang dibagi ke dalam 5 tingkatan kelas. Untuk itu para peserta diwajibkan untuk mengikuti tes penempatan kelas yang diadakan pada awal program. Selain kursus diadakan pula seminar khusus bagi peserta yang berminat mengajar Esperanto. Berdasarkan hasil tes, saya ditempatkan pada kelas 4. Dengan mengikuti kursus di SES, saya berlatih bagaimana bicara, menulis dan mendengar dengan baik dalam Esperanto. Diakhir kursus setiap peserta mendapat sertifikat keikutsertaan dalam program SES.

Event Esperanto yang saya ikuti selanjutnya adalah konferensi KELI (Kristana Esperanto-Ligo Internacia). Konferensi yang diadakan dari tanggal 02 sampai 09 Agustus 2011 berlangsung di kota Poděbrady, Republik Ceko. Konferensi ini dihadiri oleh 50 orang dari 13 negara. Sebagian besar peserta adalah orang-orang tua yang telah lama aktif dalam organisasi KELI. Dalam konferensi tersebut, dilaksanakan seminar-seminar yang berkaitan dengan perkembangan organisasi, kekristenan di beberapa negara, konser musik, ibadah dan doa. Hal yang berkesan bagi

saya saat mengikuti konferensi KELI adalah pemberian Injil berbahasa Esperanto. Dalam kesempatan mengikuti ekskursi, saya mengunjungi museum tentang cara hidup masyarakat Rep. Ceko tempo dulu dan lokasi-lokasi bersejarah yang berkaitan dengan perkembangan kekristenan.

Untuk yang terakhir, saya mengikuti Kongres Italia Esperanto yang berlangsung di kota Torino pada tanggal 20 sampai 27 Agustus 2011. Program kongres diawali dengan program Verda foiro yang diadakan untuk memberikan informasi tentang perkembangan gerakan Esperanto melalui organisasi dan kegiatan-kegiatan yang sudah dan akan diadakan. Sementara pada acara pembukaan kongres, saya mendapat kesempatan untuk menyampaikan salam pada peserta kongres atas nama Esperantis Indonesia. Pada acara pembukaan tersebut, hadir pula Probal Dasgupta yang adalah Presiden UEA untuk memberikan pidato pembukaan dan pejabat kota setempat. Di kongres itu saya juga mengikuti program kursus Esperanto bersama beberapa Esperantis Italia dengan pengajar Kristin Tytgat dari Belgia. Secara umum saya memiliki kesan bahwa penyelenggara kongres Italia Esperanto masih memiliki kekurangan terutama mengenai koordinasi dan kurangnya informasi detail pada meja registrasi sehingga pada saat datang, banyak Esperantis yang harus menunggu lama untuk mendapatkan informasi yang tepat.

Dari seluruh rangkaian acara dan kegiatan Esperanto yang telah saya ikuti selama perjalanan saya di Eropa, saya memperoleh pengalaman penting yang tidak akan pernah saya lupakan. Pertemuan saya secara langsung dengan Esperantis-Esperantis luar negeri memberikan saya kesempatan untuk mengenal budaya, mengetahui ide-ide dan pemikiran mereka untuk perkembangan gerakan Esperanto. Selain itu kehadiran Esperantis-Esperantis dari berbagai negara dalam kongres dan konferensi yang saya ikuti juga semakin menyakinkan saya bahwa Esperanto memang telah benar-benar menjadi bahasa internasional yang mampu mempersatukan setiap orang dari berbagai latar belakang untuk berkomunikasi dalam kondisi yang setara dan netral.

## Belajar Esperanto dengan Esperantis Belgia dan Rusia di Medan

Gerakan Esperanto di Medan dimulai oleh sedikit orang. Ini adalah sebuah awal baik bagi gerakan Esperanto baru yang terbentuk sekitar akhir tahun 2010. Kedatangan Heidi Goes, Esperantis asal Belgia di tahun 2010 lalu, bertujuan memperkenalkan Esperanto untuk anggota Couchsurfing Medan dan SMA Negeri 3 Medan selama 3 hari. Tujuan Heidi ini disambut positif oleh anggota Couchsurfing dan murid SMA Negeri 3 Medan.

Grup terbentuk berkat dukungan dan dorongan dari Heidi dan teman-teman Esperantis dari kota lain agar kami dapat membuat grup Esperanto buat orang Medan dengan harapan dapat belajar satu sama lain hingga dapat menguasai bahasa Esperanto. Orang yang terdaftar belajar ada 11 orang dengan 4 orang yang aktif dalam "kumpul bersama" setiap acara grup diadakan. Kami mengadakan acara "kumpul bersama" dan diskusi tentang Esperanto dengan suasana tenang dan santai di kafe, restoran atau di rumah salah satu anggota.

Bukan Heidi saja yang datang ke Medan untuk mengajar tentang Esperanto, tetapi Tatjana Loskutova, Esperantis asal Rusia, juga datang ke Medan untuk mengajar Esperanto serta memperkenalkannya ke anggota lain. Tatjana datang pada tanggal 16-21 Agustus 2011. Kedatangan Tatjana menambah semangat belajar Esperanto kami. Tatjana memberikan beberapa buku, lembaran latihan dan kaset CD yang berisi lagu-lagu Esperanto kepada grup Esperanto Medan bertujuan untuk dipelajari secara bersama-sama isi dan lirik lagu-lagunya.

Medan mempunyai grup Esperanto yang kecil dan berharap akan menjadi besar karena sesuai tujuan Esperanto, yaitu bahasa antarbudaya, antarnegara dan bahasa yang netral sehingga siapa

saja dapat mempelajarinya, ditambah Esperanto sendiri adalah bahasa yang mudah dipelajari, mudah dimodifikasi serta tata bahasa yang tak ada pengecualian. *Esperanto estas facila lingvo por ĉiuj.*

*Fine de 2010 Heidi Goes el Belgio konatigis membrojn de Couchsurfing kaj lernantojn de la mezlernejo SMAN 3 en Medan kun Esperanto. Ŝi kaj esperantistoj en aliaj urboj en Indonezio instigis nin daŭre kune lerni tiun lingvon. En aŭgusto ĉi-jare venis ankaŭ Tatjana Loskutova el Rusio por konatigi kaj instrui al ni Esperanton, kio plientuziasmigis la malgrandan grupon en Medan por daŭre lerni ĉi tiun facilan kaj neŭtralan lingvon.*

Reza Pahlevi

*Jen E-lingva resumo de artikoleto aperinta en la antaŭa numero (p. 5)*

**Sperto pri lernado de Esperanto**

Antaŭ ol venis Heidi Goes al Indonezio por instrui Esperanton, mi ne jam aŭdis pri Esperanto. Kiam mi eklernis Esperanton, mia unua impresio estis ke ĝi similas al la germana kaj la franca, kaj eblas facile kompreni la vortprovizon pro la simileco kun aliaj eŭropaj lingvoj. Kiam ni lernis Esperanton, ni ankaŭ spektis filmetojn pri Esperanto-kongresoj, kio instigas min plulerni la lingvon por iam povi partopreni tian kongreson aŭ alian kunvenon de esperantistoj el la tuta mondo.

Wilton Djaya

# Kenalan dengan Esperanto: Internet jadi andalan

Hanung Prakoso

Saya mulai mengenal bahasa Esperanto sekitar tahun 2007. Pada waktu itu saya datang ke Alun-Alun Utara Surakarta, di mana dijual buku-buku dan majalah bekas dengan harga murah. Saya membeli beberapa majalah edisi lama, salah satunya *Intisari*. Di dalam *Intisari* tersebut saya menemukan artikel yang cukup menarik berjudul *Esperanto, Bahasa Dunia Masa Depan?* Saya tertarik pada awalnya terutama karena nama penulisnya yang sudah saya kenal sebelumnya, Mas Yohanes Manhitu. Beliau adalah salah satu teman yang saya kenal di internet, di mana kami sering bertukar pesan melalui mailing list "Lingua Humana", yaitu mailing list yang diperuntukkan bagi orang-orang yang menyukai bahasa (tentu pada masa itu saya belum mengenal bahasa Esperanto, sehingga saya memakai mailing list tersebut untuk melatih bahasa Prancis saya bersama Mas Yohanes).

Setelah membaca artikel tersebut, saya menjadi tertarik dengan bahasa Esperanto, bahasa yang konon didesain sedemikian rupa oleh penggagasnya sehingga sangat mudah untuk dipelajari dibandingkan bahasa-bahasa lainnya. Saya mulai berusaha mencari buku-buku mengenai bahasa Esperanto di toko-toko buku, namun usaha saya tidak membuahkan hasil. Sepertinya masih sangat sulit menemukan buku mengenai Esperanto di Indonesia, atau setidaknya di sekitar tempat tinggal saya. Akhirnya saya melakukan penelusuran lebih lanjut di internet. Usaha ini membuahkan banyak hasil karena di internet telah tersedia berbagai macam artikel dan materi pelajaran tentang Esperanto.

Waktu itu saya menemukan sebuah e-book yang sangat menarik berjudul *A Complete Grammar of Esperanto* karya Ivy Kellerman Reed yang dapat diunduh (secara gratis dan legal) di <http://www.gutenberg.org/ebooks/7787>. Saya segera mengunduh e-book tersebut dan mempelajarinya secara mandiri dengan antusias. Setiap hari saya meluangkan sedikit waktu untuk membacanya, dan semakin lama saya semakin kagum dengan bahasa tersebut beserta pembuatnya, Dr. Zamenhof.

Tata bahasanya logis dan tanpa pengecualian. Penggunaan prefix dan suffix memungkinkan penyusunan kata yang sangat fleksibel tanpa harus terlalu banyak menghafalkan kosa kata, dan masih banyak kelebihan lain dari bahasa ini. Dalam waktu kurang lebih

seminggu, saya sudah menguasai konsep dasar dan kosa kata sederhana yang sering dipakai dalam percakapan sehari-hari. Saya lalu mengirimkan SMS kepada Mas Yohanes Manhitu dalam bahasa Esperanto, beliau segera membalas (pasti dengan sedikit terkejut). Waktu itu saya merasa sangat senang karena mampu berkomunikasi via ponsel dengan Mas Yohanes dalam bahasa tersebut setelah saya mempelajarinya sendiri hanya dalam waktu seminggu.

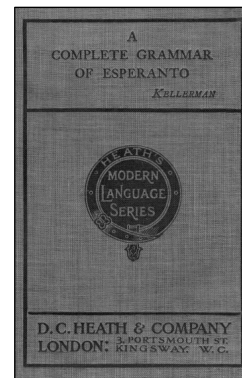
Kemudian saya mengunduh sebuah software komputer interaktif yang juga sangat bermanfaat untuk belajar Esperanto secara mandiri, yaitu *Kurso de Esperanto*, bisa diunduh secara gratis dan legal di <http://www.kurso.com.br/elshuto.php?en>.

Keberadaan internet sungguh sangat memudahkan dalam mendapatkan materi pelajaran Esperanto, juga dalam menemukan serta berkomunikasi dengan para Esperantis lain di seluruh dunia.

*Mi ekkonis Esperanton en 2007. Tiam mi trovis interesan artikolon pri Esperanto, verkitan de s-ro Yohanes Manhitu en la indonezilingva magazino Intisari. Tiu artikolo ekinstigis mian scivolemon kaj mi provis serĉi Esperantajn librojn en librovendejoj, senrezulte. Mi trovis nenion, ŝajnas al mi ke la libroj pri Esperanto ankoraŭ ne facile troveblas en mia urbo kaj apudaj urboj (eĉ ĝis nun kiam mi skribas ĉi tiun tekston). Do mi serĉis Esperantajn materialojn en la interreto, ĉi-foje kun abunda rezulto.*

*La interreto estas riĉa je Esperantaj rimedoj. Mi elŝutis bonan e-libron kies titolo estas A Complete Grammar of Esperanto de Ivy Kellerman Reed (<http://www.gutenberg.org/ebooks/7787>). Mi mem lernis per tiu e-libro kaj post semajno mi povis poŝtelefono komuniĝi per simplaj frazoj kaj vortoj kun s-ro Manhitu.*

*Poste mi elŝutis ankaŭ la komputilan softvaron Kurso de Esperanto, kiu troveblas ĉe <http://www.kurso.com.br/elshuto.php?en>. Tiu softvaro estas tre utila por komencantoj kiuj ne povas trovi Esperantan instruiston. Danke al la reto, mi povas kontakti kaj komuniĝi kun aliaj esperantistoj en la tuta mondo.*



## Vizito de rusa esperantistino en la Universitato Gunadarma

Estis nur proksimume dudek aŭskultantoj en la E-kurso, ĉar en la samaj tagoj en la universitato estis gastoj el Francio. Krome, estis la komenco de Ramadan, la islama fasto-monato, kaj kelkaj el la dungitoj estis feriantaj. La instruistino estis la rusa esperantistino Tatjana Loskutova. Ŝi estis instruanta kurson en tri tagoj po kvar horojn tage. Ŝi konigis nur la plej gravajn aspektojn de Esperanto sed eĉ tiel en la fino de la kurso la aŭskultantoj jam povis esprimi multon per tiu materialo. Ŝi tute ne uzis peran lingvon, nome lingvon per kiu klarigi la instruatajn materialojn al la aŭskultantoj. Per helpo de bildoj la instruado tamen eblis. Ili mem formis la materialon de la kurso, kio estas nova metodo por instrui novan lingvon. Se la instruata lingvo estus ne Esperanto sed alia, la metodo eble ne tiom sukcesus.

Ekster la kurso, Tatjana ekskursis kun ni al kelkaj interesaj lokoj kiuj estis novaj kaj interesaj eĉ por ni mem indonezianoj. Kun s-ro Eri Prasetyo Wibowo, f-ino Hera Agustina kaj mi, Tatjana eks-

kursis al la "Taman Mini Indonesia Indah" (Miniatura ĝardeno de la bela Indonezio) en Ĝakarta, kiu montras la kulturojn de Indonezio per ekzemploj de tradiciaj domoj kun ĝardenoj kaj artaj eroj en tiuj domoj. En alia tago ni ekskursis al la "Nova tera domo de F. Widayanto" en Depok, kiu prezentas ceramikajojn.

En la lasta tago Tatjana donis al ni multajn memoraĵojn pri Esperanto kaj Rusio, ekzemple librojn pri rusaj artoj, pri Esperanto, rusajn kalendarojn kaj kartojn, kompaktdiskon kun Esperanta muziko kaj vere belan libron de esperantigitaj okcitanaj kantoj de Patrik (mi ŝategas la poemon *Ho, Magali* tie). Krome, ŝi prezentis al ni belegajn fotografajojn pri la Esperanta vivo en Rusio, pri la vojaĝo Moskvo-Mongolio per la trans-siberia trajno kaj ankaŭ belegajn kantojn de Patrik kaj aliaj. Ŝi montris ankaŭ Esperantajn rakontojn kaj saĝajn proverbojn. Tio ĉi metis punkton al nia tre memorinda kunveno kun Tatjana Loskutova, fama rusa esperantistino, kiu estas ankaŭ spertulo pri la franca lingvo.

Ravi Ahmad Salim

# Perjumpaanku dengan Esperanto

Saat menghadiri acara Couchsurfing "Berani Berbagi" saya menemukan sebuah stand bahasa, anehnya bahasa tersebut mempunyai jaringan di seluruh dunia, ada buku-buku pelajarannya, dan ada kongresnya tiap tahun. Mbak Ilia, yang saat itu menjaga stand menjelaskan dengan antusias, katanya ia sebentar lagi akan ke Denmark menghadiri kongres Esperanto sedunia. Adapun di Jakarta ada pertemuan di Plaza Semanggi tiap hari minggu. Maka hari minggu saya mampir dengan dua kawan, Cindy dan Melly. Setelah sekali pertemuan mereka pun tertarik. Pertemuan membahas kosa kata dan tata bahasa Esperanto. Mulanya agak aneh karena lafalnya yang unik. Tapi kita jadi tertarik setelah ikut satu bulan.

Saat ada kabar bahwa bulan Agustus akan ada Esperantis dari Rusia yang datang mengajar di Universitas Gunadarma, saya berniat mengahadirinya dan saya belajar selama tiga hari bersama para dosen dan mahasiswa dari Universitas Gunadarma. Pelajarannya menarik, ada lagu Esperanto, bagaimana cara bertanya dan menyapa, kata benda, kata kerja, nama-nama negara dalam bahasa Esperanto. Juga kami membaca buku *Mamutido Miĉjo* bersama. Tatjana guru kami sudah belajar Esperanto sejak remaja, keluarganya berbicara dalam bahasa Esperanto juga. Beliau juga menguasai bahasa Perancis dan Jerman. Beliau sudah pergi ke berbagai negara mengajarkan Esperanto. Yang unik, beliau tidak bisa berbahasa Inggris maupun bahasa Indonesia, tapi beliau mengajar dengan metode yang menarik.

Menurut guru kami Tatjana, Esperanto digunakan secara luas di Eropa sebagai jembatan untuk mempelajari bahasa Perancis, Jerman dan bahasa lain karena struktur bahasanya yang mudah. Tatjana juga

menceritakan perjalanannya dengan para Esperantis dengan kereta Trans Europe yang terkenal dan memperlihatkan kepada kami kota-kota di Rusia. Pada intinya, Esperanto menyatukan berbagai bahasa dan bangsa. Hal ini yang membuat Esperanto dapat bertahan selama ratusan tahun di seluruh dunia. Adapun Tanggal 15 Desember adalah hari bulang tahun Zamenhof, pencipta bahasa Esperanto yang dirayakan tiap tahun oleh Esperantis di seluruh dunia.

Juga ada bendera Esperanto berwarna hijau dengan bintang di sisi kanan atas. Dan ada lagu kebangsaan Esperanto yang kami nyanyikan pada saat kursus. Hal ini sangat berkesan dan saya tak dapat melupakan bahasa yang unik ini. Terima kasih untuk Haris, Ilia dan Tatjana yang sudah mengenalkan saya pada Esperanto. *Vivu Esperanto!*

*Mi eksciis pri Esperanto kiam mi ĉeestis programon de Couchsurfing (vidu sube). Tiutempe mi trovis ke estas budo pri tiu lingvo. Ilia, kiu prizorgis la budon, provis informi pri Esperanto kaj diris ke ŝi baldaŭ iros al Danio por internacia E-kongreso. Tiam mi eksciis ke estas E-klubo en Ĝakarta kaj ĝiaj membroj renkontiĝas du fojojn monate. Mi interesiĝis por veni al la klubo por kune lerni. Pli poste mi aŭdis ke en aŭgusto estos E-kurso kun rusa esperantistino en la Universitato Gunadarma, kaj mi partoprenis ĝin dum tri tagoj. Tatjana, kiu estis la instruistino, lernis Esperanton jam en la junaĝo kaj ankaŭ ŝia familio parolas ĝin. Laŭ Tatjana, Esperanto jam uzatas larĝskale en Eŭropo kiel pontolingvo, ĉar ĝia gramatiko estas tre facila. La grava punkto estas ke Esperanto povas unuigi homojn el diversaj landoj.*

Susanna Yee

## Mallonge

### La ĝakarta Esperanto-klubo en Couchsurfing-festivalo en Indonezio

La ĝakarta Esperanto-klubo "Esperiga suno" partoprenis la Couchsurfing-festivalon en Indonezio. Dum 3 tagoj (24-26 junio), la organizanto donis okazon al la partoprenantoj de komunumoj havi proprajn budojn. Ĉiuj komunumoj provis klarigi pri siaj agadoj kaj kiel oni povas



membriĝi en ili. Ankaŭ la ĝakarta Esperanto-klubo havis budon por prezenti Esperanton ĝenerale, la Esperanto-movadon kaj la agadon de la klubo. Kelkdeko da vizitantoj haltis ĉe la budo. La plejparto faris demandojn pri Esperanto ĝenerale. Samokaze ni prezentis ankaŭ informojn pri la E-movado en Ĝakarta, filmon pri Esperanto kaj faris donacon al tiuj kiuj povis respondi niajn demandojn pri Esperanto. La celo de ĉi tiu agado estis informi pri Esperanto kaj helpi tiujn kiuj volas eklerni ĝin.

Ilia Sumilfia Dewi

la sekretario de la Esperanto-klubo de Ĝakarta  
(ilia.dewi@gmail.com)

### Elektronika libro

En la antaŭa numero de nia bulteno ni menciis (p. 8) la *Multlingvan frazlibron* de Yohanes Manhitu. La libro nun haveblas en elektronika versio ĉe: <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFBpbnc3BlcmFudG9lbmluZG9uZXppb3xneDo0ZGNhNThmMjBkN2ZlMWE>.

### Ĉu vi volas partopreni en la venontjara Universala Kongreso?

Se vi estas indonezia esperantisto loĝanta en Indonezio kaj:

- posedas Esperanton sufiĉe bone por kompreni tiun ĉi tekston,
- pretas partopreni en la plej ampleksa Esperanto-aranĝo,
- estos libera kaj povos vojaĝi al Vjetnamio (28 julio – 4 aŭgusto 2012),
- povos mem parte financi viajn vojaĝkostojn,
- konsideras vin sufiĉe merita por ricevi financon helpon,

tiam kontaktu nin, en Esperanto, por kandidatigi por parte subvenciata partopreno en la Universala Kongreso en Hanojo, menciante vian agadon por/per Esperanto. Mesaĝu al ni: [redakcio-ideo@googlegroups.com](mailto:redakcio-ideo@googlegroups.com).

### Indonezianojn al la Hanojo UK!

Por profiti de la proksimeco de la venontjara UK ni lanĉas kampanjon helpi indoneziajn esperantistojn partopreni la plej grandan Esperanto-aranĝon de la jaro. Se vi povas kaj volas partopreni en tiu kampanjo, bonvolu kontakti nin por ricevi pliajn informojn kaj detalojn. Bonvolu mesaĝi al nia ret-adreso indikita ĉi-supre.